

Gemeenteraadsverkiezingen 2018

MEMORANDUM

Memorandum lokale verkiezingen 2018

Seniorenraad Bonheiden

Inhoudstafel

Voorwoord	3
1. Dialoog met ouderen	4
1.1. Ouderenbehoefteonderzoek	
1.2. Seniorenloket en seniorenconsulent	
1.3. Een beleid voor en door senioren	
1.4. Openbare toiletten	
2. Bied ouderen kansen om te participeren	5
2.1. Drempels	
2.2. Waardeer en ondersteun het verenigingsleven	
2.3. Zorg voor een rijk vrijetijdsaanbod, zowel 's avonds als overdag	
2.4. Gemeenschapscentrum 't Blikveld	
2.5. Maak vrijwilligerswerk laagdrempelig en toegankelijk	
2.6. Creëer de mogelijkheden om levenslang en levensbreed te blijven leren	
3. Draag zorg voor ieders welzijn	7
3.1. Mistoestanden aanklagen	
3.2. Liefst in eigen gemeente	
3.3. Preventieve interventies	
3.4. Creëer gezelligheid en verdraagzaamheid in een zorgzame buurt	
3.5. Erken, waardeer en steun mantelzorgers	
3.6. Maak van je gemeente een dementievriendelijke gemeente	
4. Elke oudere in een kwalitatieve en aangepaste woning	9
4.1. Stimuleer buurten en wijken met een hoge "meegroeifactor"	
4.2. Heb oog voor de inplanting van bouwprojecten	
4.3. Stimuleer levenslang wonen in bestaande woningen en pak ook energiearmoede aan	
4.4. Heb oog voor de ouderen op de huurmarkt	
4.5. Sensibiliseer en informeer over veiligheid	
5. Neem hindernissen weg op vlak van mobiliteit en openbaar vervoer	10
5.1. Openbare ruimte	
5.2. Zorg voor een straatbeeld waarin iedereen zich veilig voelt	
5.3. Laat de ouderen die met het openbaar vervoer rijden niet in de "kou" staan	
5.4. Van basismobiliteit naar basisbereikbaarheid	
5.5. Betrek de gebruikers bij het uittekenen van het lokale vervoeraanbod	
6. Zet ouderen aan tot sport en beweging	12
6.1. Actieve levensstijl bevorderen	
6.2. Stimuleer en ondersteun initiatieven rond sport en beweging voor ouderen	
7. Blijf oog hebben voor armoede en kwetsbare inwoners	13
7.1. Integratie van het OCMW en de gemeente	
7.2. Zorg voor een betere toeleiding naar rechten en ondersteuning	
7.3. Maak werk van rechtvaardige gemeentelijke belastingen en heffingen	
7.4. Help de digitale kloof te overbruggen	
7.5. Heb oog voor iedereen in een kwetsbare situatie	
7.6. Invoering van een "UITPAS"	
8. Voorstellen en suggesties van individuele ouderen in onze gemeente	15
Slotwoord	18

Een lokaal ouderenbeleid op de toekomst gericht

Het is al lang geen verrassing meer: Vlaanderen en dus ook onze gemeente vergrijsst en verzilvert. Deze vergrijzing zal de komende decennia de samenleving grondig wijzigen. Nu reeds is in Vlaanderen 1 op 4 inwoners een 60-plusser. Het aandeel oudere mensen en heel oude mensen groeit steeds sneller.

4.456 (30 %) van de inwoners van onze gemeente zijn 60 of ouder en 1.164 (8 %) zijn 80 of ouder. Tussen vandaag en 2024, het einde van de komende lokale bestuursperiode, zal het aantal 60-plussers groeien met ongeveer 14 %.

Dit betekent dat in 2024 in onze gemeente ongeveer 5.080 (34 % of 1 op de 3) 60 jaar of ouder en ongeveer 1.327 (bijna 9 % of 1 op de 11) 80 jaar of ouder zullen zijn. Dit is toch een zeer belangrijke groep in onze gemeente.

Opmerkelijk is de toename van het vrouwelijk deel naargelang de leeftijd hoger is. Bij de 60 plussers zijn er 54 % vrouwen, bij de 80 plussers 63 % vrouwen en bij de 90 plussers zelfs 72 % vrouwen.

Ouderen zullen dus meer dan ooit een belangrijke doelgroep worden voor het beleid ook in Bonheiden.

Op 14 oktober 2018 trekken we naar de stembus voor de gemeenteraadsverkiezingen.

De gemeentelijke bevoegdheden zijn erg ruim en omvatten alles wat te maken heeft met de collectieve noden van de inwoners. Deze ruime bevoegdheden hebben heel wat impact op de inwoners. Vaak zijn er voor de ouderen specifieke noden, of het nu gaat over actieve 60-plussers, of broze 80-plussers.

Met dit “**memorandum**” wensen wij vanuit de Seniorenraad enkele aandachtspunten naar voor te brengen die, naar onze inzichten, van belang zijn voor ons **lokaal ouderenbeleid**. Dit memorandum staat los van elke politieke stroming maar wij hopen dat de lokale politieke partijen er ideeën zullen uit putten. Sommige punten dienen niet rechtstreeks door de gemeente uitgevoerd te worden maar wij hopen dat het gemeentebestuur haar invloed zal aanwenden om deze punten toch te helpen verwezenlijken.

De punten uit dit memorandum werden uitgebreid besproken in de Seniorenraad en zijn bijgevolg ook de mening van vele seniorenverenigingen en hun leden in onze gemeente.

Wij delen dit memorandum mee aan de verschillende lokale politieke partijen en later ook aan het nieuw geïnstalleerd gemeentebestuur. Zo stellen wij hen op de hoogte van de verwachtingen en van wat er leeft bij de ouderen van onze gemeente. Wij hopen dan ook dat dit memorandum een positieve invloed zal hebben op het lokale beleid.

Namens de Gemeentelijke Seniorenraad Bonheiden,

Marcel Claes
Voorzitter

Jan Smits
Ondervoorzitter

Marcel Geivaerts
Secretaris

Van Krieken Maria
Penningmeester

Secretariaat Gemeentelijke Seniorenraad Bonheiden

Gemeenschapscentrum 't Blikveld, Jacques Morrenspllein 2, 2820 Bonheiden

Tel. 015 50 28 72

seniorenraad@bonheiden.be

1. Dialog met ouderen

Het in kaart brengen van de noden van ouderen in onze gemeente is een essentiële eerste stap in het creëren van een inclusieve, leeftijdsvriendelijke omgeving. Belangrijk in dit hele verhaal is dat ouderen zelf een stem krijgen. Onze Seniorenraad is daarvoor een belangrijk kanaal.

1.1. Ouderen behoeftenonderzoek

Om een beter overzicht te krijgen van de vragen en noden van de ouderen in onze gemeente is een “ouderen behoefteonderzoek” meer dan nuttig. Het doel van een “ouderen behoefteonderzoek” is de leefsituatie en behoeften van thuiswonende 60-plussers op lokaal niveau in kaart te brengen. Een “ouderen behoefteonderzoek” kan over gans Vlaanderen aangevraagd worden en de resultaten van zo’n

onderzoek staan in functie van de ondersteuning van het lokaal ouderenbeleid. Ouderen zijn er van alle leeftijden en met grote verschillen qua engagementen, mogelijkheden, gezondheid, middelen, netwerk, achtergrond, cultuur, noden en voorkeuren. Die veelheid aan wensen, noden en situaties laat zich dan ook niet in enkelvoudige, kant-en-klare stellingen vatten. **De gemeente dient rekening te houden met die diversiteit bij het uittekenen van het gemeentelijk ouderenbeleid, en moet dus die verschillende groepen ouderen een plaats geven binnen het beleid.**

1.2. Seniorenloket en seniorenconsulent

Bij de **integratie van het OCMW in de gemeente** stellen wij voor dat er een **seniorenloket** zou ingericht worden dat bemand wordt door een **seniorenconsulent**. De taak van zo’n seniorenconsulent is om de ouderen te helpen en te ondersteunen bij het vinden van de juiste dienst, dit via informatie, advies en begeleiding.

De seniorenconsulent komt niet in de plaats van aanbieders van zorg- en hulpverlening voor ouderen, maar is een steun bij het vinden van de juiste diensten. Daarbij gaat hij uit van de mogelijkheden van de oudere zelf.

Een seniorenconsulent:

- is een aanspreekpunt voor alle senioren in onze gemeente;
- is een informatiebron voor seniorenzaken;
- vervult een brugfunctie tussen het beleid en de senioren;
- ontwikkelt en volgt mee de uitvoering van het seniorenbeleid op, o.a. samen met de Seniorenraad;
- zorgt voor inhoudelijke ondersteuning van de Seniorenraad;
- werkt samen met het lokaal dienstencentrum;
- werkt samen met zorg- en dienstverlenende organisaties in het aanbod naar ouderen toe;
- werkt initiatieven of projecten uit met betrekking tot senioren.

1.3. Onze Seniorenraad wenst een beleid niet alleen voor, maar ook door senioren

De lokale politieke partijen moeten bijgevolg het engagement aangaan om **voldoende ouderen zichtbare plaatsen te geven op de lijsten**. Niet alleen via rechtstreekse politieke participatie maar ook via verenigingen en burgerinitiatieven (dienstverleners en middenveldorganisaties) moeten ouderen de kans krijgen om hun ideeën te opperen en hun aandachtspunten naar voor te schuiven.

1.4. Openbare toiletten

Wat de problematiek “openbare toiletten” betreft vragen wij de samenwerking tussen onze Seniorenraad en het gemeentebestuur voor wat betreft “**gratis plaspunten**” verder te zetten en eventueel uit te bouwen.

2. Bied ouderen kansen om te participeren

Een leeftijdsvriendelijke gemeente zorgt ervoor dat elke oudere binnen de eigen mogelijkheden actief ouder kan worden en maatschappelijk kan blijven participeren: door deelname aan **sport of cultuur**, in het **verenigingsleven**, door mee te werken aan het **beleid**, via een engagement als **vrijwilliger**, als **mantelzorger**, binnen het **eigen sociale netwerk** (familie, vrienden, kennissen, burens).

2.1. Drempels

Ouderen kunnen echter heel wat **drempels ervaren** die hen ervan weerhouden om te participeren: de **informatiedrempel** (onduidelijke info, of enkel via digitale kanalen gecommuniceerd), de **financiële drempel** (te hoge toegangsprijzen, geen sociale tarieven), de **kennisdrempel** (geen interesse, onvoldoende bagage), de **bereikbaarheidsdrempel** (te grote afstanden, geen aangepast openbaar vervoer, ontoegankelijke locatie), de **fysieke** (slechthorendheid, moeite om zich te verplaatsen) en de **psychische** (vergeetachtigheid, depressieve gevoelens) **drempel** of de **sociale drempel** (ontbreken van een sociaal netwerk om samen te participeren). Die hindernissen spelen absoluut niet bij elke oudere. Toch moeten ze allemaal in rekening genomen worden om te zorgen dat iedere inwoner de kans krijgt om deel te nemen aan het maatschappelijk leven in onze gemeente.

2.2. Waardeer en ondersteun het verenigingsleven

Verenigingen spelen een cruciale rol bij het versterken van het sociaal weefsel in onze gemeente. Bied hen de mogelijkheden zodat zij deze rol voluit kunnen spelen. Zorg daarbij ook voor een goede afstemming en samenwerking met het **lokaal dienstencentrum**, zodat beiden elkaar aanvullen ten aanzien van de ouderen in de gemeente.

2.3. Zorg voor een rijk vrijetijdsaanbod, zowel 's avonds als overdag

Veel activiteiten omtrent cultuur en sport vinden vooral 's avonds plaats. Waar de ene oudere alleen 's avonds nog een gaatje vrij heeft om aan activiteiten deel te nemen, staat de andere er veel minder voor te springen om 's avonds laat nog op pad te zijn. Stimuleer dus een **evenwichtig aanbod** aan cultuur en educatie **doorheen de dag**, en pak ook de andere drempels om aan vrije tijd te participeren aan, van kostprijs en communicatie tot vervoer.

2.4. Gemeenschapscentrum 't Blikveld

Sinds het decreet op het lokaal cultuurbeleid van 13 juli 2001 maakt de Vlaamse overheid een onderscheid tussen cultuurcentrum en gemeenschapscentrum. Ons **gemeenschapscentrum 't Blikveld** wordt beheerd door de gemeente en functioneert in het kader van het cultuurbeleid als centrum voor cultuurparticipatie, gemeenschapsvorming en cultuurspreiding **ten dienste van de lokale bevolking**. Uit de evolutie in het aantal verkochte abonnementen en de ticketverkoop voor de laatste 10 seizoenen blijkt dat gemiddeld 1/3 van de verkoop gaat naar mensen buiten onze gemeente. Wat de abonnementen betreft gaat het hier gemiddeld over 178 abonnementen naar mensen buiten

onze gemeente en wat de totale ticketverkoop betreft gaat het hier over meer dan 2.000 tickets die verkocht worden aan mensen van buiten de gemeente. **Voorrang voor de participatie van de lokale bevolking moet dus bestendig bewaakt worden.**

2.5. Maak vrijwilligerswerk laagdrempelig en toegankelijk

Vrijwilligers zijn vaak een onzichtbare kracht die dagelijks tal van initiatieven, projecten, organisaties en diensten levensvatbaar maken. Biedt hen dan ook voldoende, duidelijke en laagdrempelige informatie en ondersteuning, en help kandidaat-vrijwilligers en organisaties elkaar vlot te vinden.

2.6. Creëer mogelijkheden om levenslang en levensbreed te blijven leren

Levenslang leren versterkt mensen in hun persoonlijke ontplooiing, geletterdheid, zelfredzaamheid, sociale inclusie en maatschappelijke participatie, ook op latere leeftijd. **Levenslang leren is de basis van het actief ouder worden.** Als ouderen willen bijleren, moet dat breder gaan dan enkel volwassenenonderwijs. Ook senioren willen graag op de hoogte blijven en wensen zich op alle vlakken te blijven bijscholen. Veel ouderen leren bij via de verenigingen. De vormingen, debatten en voordrachten over uiteenlopende onderwerpen vormen daarvoor de basis. Het waarderen en ondersteunen van het verenigingsleven, ook wat dat betreft, is daarom zeer belangrijk.

3. Draag zorg voor ieders welzijn

Ouder worden gaat vaak gepaard met eenzaamheid, partnerverlies en depressie.

Door de vergrijzing moeten er volgens de overheid jaarlijks enkele duizenden bedden bijkomen in **woonzorgcentra**. Omdat daar geen geld voor is, worden de **commerciële centra** gezien als oplossing.

De laatste jaren is de zorgzwaarte in de centra enorm toegenomen. Dankzij de uitgebreide mogelijkheden voor thuiszorg blijven bejaarden **langer thuis**, waardoor ze bij opname vaak al zwaar zorgafhankelijk zijn.

Woonzorgcentra in Vlaanderen worden uitgebaat door verschillende zorgaanbieders: de **openbare sector** (meestal het OCMW, maar dat kan ook een verzelfstandigde publieke entiteit zijn), de **private non-profitsector** (instellingen uitgebaat onder de vorm van een vzw) en de **commerciële sector** (bvba, nv, natuurlijke persoon, . . .).

Tussen 2009 en 2016 steeg de dagprijs in een Vlaams woonzorgcentrum in de commerciële sector met liefst 50,25 %, tegenover 34,67 % in de OCMW-sector en 28,84 % in de private non-profit. De commerciële sector is veruit de duurste met een gemiddelde van ruim 60 euro per dag. In een openbaar woonzorgcentrum betaal je het minste met een gemiddelde van 52,50 euro per dag.

De aanwezigheid van de openbare pijler kan de prijzen enigszins onder controle houden. Door verdere prijsverhogingen zullen velen niet meer in staat zijn met hun pensioen (al dan niet aangevuld met een tegemoetkoming en zorgverzekering . . .) de dagprijs te betalen.

3.1. Mistoestanden aanklagen

In de undercoverreportage van "Pano"-journaliste Lina Nasser werden de **pijnpunten** blootgelegd in sommige **commerciële woonzorgcentra**. Ouderen voelden zich eenzaam, kwamen zelden of nooit buiten en kregen slechte maaltijden. Het weinige personeel had amper tijd om hen te verzorgen en al zeker niet om naar hen te luisteren. De bejaarden mochten niets meer zelf doen en werden geïsoleerd uit de maatschappij. Dat gaf hen een gevoel van nutteloosheid en zorgde voor levensmoeheid.

Indien de gemeentelijke overheid op de een of andere manier (via personeel van het woonzorgcentrum, dokters of verplegers, familie of vrienden, . . .) van deze mistoestanden op de hoogte wordt gebracht heeft zij de plicht om deze problematiek te melden en aanhangig te maken bij de verantwoordelijke instanties.

3.2. Liefst in eigen gemeente

Elke oudere moet de zorg kunnen krijgen die hem past. Thuis, in dagopvang, een woonzorgcentrum of **elders, liefst in eigen gemeente**. De kwaliteit, de **betaalbaarheid**, maar ook voldoende capaciteit in de voorzieningen is belangrijk. Ook wat betreft dagverzorgingscentra en centra voor kortverblijf stijgt het aanbod niet snel genoeg rekening houdend met de snelle toename van vergrijzing. Dit heeft tot gevolg dat de wachtlijsten, zelfs voor de heel zwaar zorgbehoevenden, blijven groeien. **Ten gevolge**

van de recente beslissing van het woonzorgcentrum "Den Olm" om zich nog enkel te richten op personen met dementie of personen met een cognitieve aandoening is deze problematiek in onze gemeen te ernstig toegenomen. Senioren met een fysische zorgafhankelijkheid kunnen er niet meer terecht.

3.3. Preventieve interventies

Om **preventieve interventies** te kunnen ontwikkelen is het van belang om als **lokaal bestuur** zicht te krijgen op risicogroepen voor **kwetsbaarheid** en deze personen tijdig te detecteren en toe te leiden naar de juiste zorg, ondersteuning en/of begeleiding.

Eenzaamheid heeft een enorme impact op het welbevinden van een individu. Eenzaamheid is een gevoel dat optreedt wanneer de kwantiteit of de kwaliteit van het sociale netwerk, waarover de persoon beschikt, niet het gewenste niveau bereikt. Verenigingen moeten geholpen en ondersteund worden in het detecteren van vereenzaming en verzuring.

3.4. Creëer gezelligheid en verdraagzaamheid in een zorgzame buurt

In zorgzame buurten leven **jong en oud samen**, kennen en helpen bewoners elkaar, krijgen personen met zorgnoden en hun mantelzorgers ondersteuning van professionele hulpverleners en dragen vrijwilligers hun steentje bij. Het gemeentebestuur dient nog meer en betere initiatieven te ontwikkelen om de sociale contacten van de buurt nog te verbeteren. Dat stimuleert de solidariteit en het veiligheidsgevoel. Een **zorgzame buurt** brengt een aangename en verdraagzame sfeer. Om dit te realiseren is het belangrijk om het verenigingsleven zo goed mogelijk te ondersteunen.

Om tot een zorgzame buurt te komen, zijn wonen, welzijn, mobiliteit, maar ook buurtgerichte zorg op elkaar afgestemd. Alle initiatieven die wederzijdse steun in een straat, buurt of wijk stimuleren en sociale netwerken versterken, zijn stapstenen naar zorgzame buurten. Inzetten op ontmoeting tussen inwoners is daarbij een eerste essentiële stap om een keten van wederzijdse steun op gang te brengen.

Wijkraden / wijkcomités moeten nog meer gestimuleerd worden door het gemeentebestuur.

3.5. Erken, waardeer en steun mantelzorgers

Ouderen kunnen vaak langer thuis blijven wonen dankzij **mantelzorg**. Dagelijks zetten heel wat **mantelzorgers** zich in om de zorg op te nemen voor een zorgbehoevende naaste. Mantelzorg opnemen moet een bewuste keuze zijn en mag geen verplichting worden. Mantelzorgers pleiten daarom voor een **ondersteunend beleid** om de huidige hoge inzet van mantelzorg op peil te houden, ook op gemeentelijk niveau.

Maak daarom werk van een gemeentelijk mantelzorgbeleid. Voor specifieke ondersteuning kan je hiervoor een beroep doen op het Vlaams Mantelzorgplatform. Enerzijds is een gemeentelijke mantelzorgpremie een manier om mantelzorgers te bereiken en te registreren. Anderzijds vinden we dat goed georganiseerde diensten, zoals aangepast vervoer, thuiszorg en oppas eerder kunnen bijdragen aan een goede ondersteuning van mantelzorgers dan een eenmalige premie. Een soort “**mantelzorgloket**” zou een eerste aanspreekpunt kunnen zijn voor mantelzorgers: om gericht door te verwijzen, algemene informatie te bieden en zelfs lokaal activiteiten op poten te zetten.

3.6. Maak van je gemeente een dementievriendelijke gemeente

Iedereen heeft recht op samen-leven, ook personen met dementie. Het aantal personen met **dementie** in Vlaanderen wordt geschat op 122 000. Verwacht wordt dat tegen 2030 het aantal personen met dementie in Vlaanderen zal stijgen met 25%, want leeftijd is immers de belangrijkste risicofactor voor dementie.

Ook in onze gemeente wonen een groot aantal mensen die op de een of andere manier te maken hebben met dementie: mantelzorgers, familie, vrienden, vrijwilligers, professionele zorgverleners, handelaars, . . . Mensen met dementie en hun naasten **leven vaak geïsoleerd**. Ook als lokale samenleving staan we voor de uitdaging om

personen met dementie een volwaardige plaats te geven in de maatschappij en samen in de nodige begeleiding en ondersteuning te voorzien. Personen met dementie én hun mantelzorgers moeten de kans krijgen om een rol te spelen in de lokale gemeenschap en te blijven deelnemen aan het openbare leven. Een dementievriendelijke omgeving creëren, kan de kwaliteit van leven bij personen met dementie en hun partner of mantelzorger verhogen.

De verantwoordelijkheid voor de zorg én participatie van personen met dementie in de samenleving mag niet enkel bij de (in)formele zorgverleners liggen, maar dient mede door de lokale gemeenschap opgenomen te worden. **Een engagement om te streven naar een dementievriendelijke gemeente moet resulteren in acties en zichtbare resultaten.**

4. Elke oudere in een kwalitatieve en aangepaste woning

Veel ouderen willen graag zo lang mogelijk in **hun eigen woning of buurt** blijven wonen. Een woonplaats is immers meer dan een huis. Het draait ook om sociale contacten en de plek waar ouderen een groot deel van hun leven hebben doorgebracht. 76% van de Vlaamse 65-plussers zouden niet geneigd zijn om te verhuizen, ook al heeft hun woning wel wat ongemakken door de inrichting ervan of door de verminderde zelfstandigheid van de bewoner.

Ouderen geven aan dat ze actief mee willen bouwen aan het toekomstig woonbeleid. Een woonbeleid voor ouderen, gemaakt door ouderen kan hen stimuleren om vroeger na te denken over later.

4.1. Stimuleer buurten en wijken met een hoge "meegroeifactor"

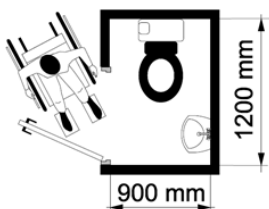
Zorg voor een ruim en divers aanbod aan woningen, **alternatieve woonvormen**, diensten en voorzieningen die anticiperen op veranderingen op psychisch, sociaal en fysiek vlak en op wijzigende gezinssituaties. Ga hiervoor na of het aanbod aan woontypes en (sociale) voorzieningen aansluit bij het profiel en de uiteenlopende noden van ouderen en van andere generaties **in onze gemeente**.

4.2. Heb oog voor de inplanting van bouwprojecten

Een assistentiewoning of woonzorgcentrum hoort thuis in een aangename, veilige en levendige buurt, in de nabijheid van winkels, diensten en voorzieningen. Niet in een buitenwijk waar ouderen afgesneden zijn van de rest van de wereld. Zorg dus dat ouderen binnen de relevante kanalen betrokken worden bij het denkwerk rond dergelijke bouwprojecten. **Als er plannen zijn om in de toekomst ook in onze gemeente private woonzorgcentra te bouwen vinden wij dat een goede zaak gezien het nakende tekort aan kamers en serviceflats voor ouderen in onze gemeente.** We pleiten er echter wel voor dat een goed overleg tussen de gemeente en de organisatie die de bouw ervan op zich neemt cruciaal is om conflicten te voorkomen.

4.3. Stimuleer levenslang wonen in bestaande woningen en pak ook energiearmoede aan

De meeste ouderen willen het liefst **thuis ouder worden**. Wanneer hun mobiliteit echter vermindert, blijkt hun huis vaak niet aangepast aan deze nieuwe situatie. **Moedig inwoners daarom tijdig aan tot het toegankelijk maken van hun woning, onder andere via informatie, premies en diensten die ouderen begeleiden bij het laten uitvoeren van kleine en grote aanpassingen die hun woonkwaliteit kunnen verbeteren.** Tegelijk moeten ouderen ook de kans krijgen om tijdelijk een

beroep te doen op gepaste hulp en ondersteuning zodat ze het thuis wonen niet moeten opgeven.

Ook en vooral wat energiearmoede betreft, zet in op de combinatie van premies, concrete begeleiding en praktische ondersteuning voor verbeteringen aan de woning.

Voorzie daarbij **één lokaal aanspreekpunt** voor informatie, advies en begeleiding rond wonen, woningaanpassingen, (ver)bouwen, energie, premies en andere vormen van ondersteuning.

4.4. Heb oog voor ouderen op de huurmarkt

Voor het huren van een huis op de private woningmarkt zijn veel Belgische pensioenen en de Inkomensgarantie voor Ouderen (IGO) immers sterk ontoereikend. Heb ook oog voor deze problemen door voldoende toegankelijke, kwalitatieve en energiezuinige sociale woningen en erkende sociale assistentiewoningen te voorzien, mensen met een laag inkomen te ondersteunen bij het betalen van de huurwaarborg en door toe te leiden naar rechten zoals de huurpremie of de huursubsidie.

4.5. Sensibiliseer en informeer over veiligheid

Informeert inwoners over veiligheid in al zijn facetten, gaande van valpreventie, diefstal, CO-vergiftiging, brand- en inbraakveiligheid tot verkeersveiligheid. Sla de handen in elkaar met lokale partners om kleine en grote maatregelen uit te werken die de bevolking sensibiliseren en effectief ondersteunen.

5. Neem hindernissen weg op vlak van mobiliteit en openbare ruimte

Mobiliteit is de beste garantie om niet in sociaal isolement te verzeilen, ook en vooral voor senioren. Wij pleiten er voor om de ondersteunende diensten zoals het openbaarvervoer - inclusief belbus, minder mobiele centrale, . . . niet af te bouwen in de toekomst.

*Het **persoonlijk en maatschappelijk belang van mobiliteit** kan nauwelijks overschat worden. Iedereen geraakt graag op z'n bestemming, binnen een redelijke tijdspanne, tegen een betaalbare prijs, op de gewenste manier en met enig comfort. Het is een basisrecht dat voor iedereen gegarandeerd moet worden, ongeacht leeftijd, fysieke toestand of socio-economische situatie. Toch ondervinden nogal wat ouderen **moeilijkheden** voor en tijdens hun verplaatsingen. Dit werkt het risico op **sociale uitsluiting en vervoersarmoede** natuurlijk in de hand.*

5.1. Openbare ruimte

De **openbare ruimte** is het platform bij uitstek waarin ouderen zich verplaatsen, een beroep doen op diensten en voorzieningen, deelnemen aan sociaal-culturele activiteiten, sporten, winkelen, enz. Eén van de essentiële aandachtspunten van een leeftijdsvriendelijke gemeente is **de toegankelijkheid van de omgeving**. Deze moet aantrekkelijk en veilig zijn en door alle inwoners, met of zonder beperking, vlot en veilig gebruikt kunnen worden. Een integraal toegankelijke leefomgeving en dienstverlening, waarbij alle inwoners zich veilig en betrokken voelen, vormt de sleutel tot een volwaardige maatschappelijke participatie. Enkele voorbeelden zijn een voldoende effen oppervlak (o.a. **voetpaden**), het voorkomen van drempels op de looproute en voldoende brede en obstakelvrije doorgangen.

Denk bij mobiliteit aan de hele infrastructuur voor voetganger, fietser en gebruiker van het openbaar vervoer. Wanneer ouderen hun woning verlaten, zijn de straat, de buurt en de nabije leefomgeving de eerste plekken waarmee ze in contact komen.

5.2. Zorg voor een straatbeeld waarin iedereen zich veilig voelt

Wij vragen dat er voor de openbare gebouwen, handelspanden en openbare wegen – in het bijzonder voetpaden, fietspaden en oversteekplaatsen voor voetgangers – rekening gehouden wordt met de **toegankelijkheid voor ouderen**, ook wanneer zij hulpmiddelen zoals een rolstoel, rollator, . . . gebruiken. Wie zich onzeker en onveilig voelt, zal niet vlug meer buiten komen. Zorg dus voor een **veilige omgeving**: een leesbare weginrichting, een verkeersveilige weginrichting voor zwakke weggebruikers, net en uitnodigend, zonder obstakels en valrisico's op voet- en fietspaden, met mogelijkheden om onderweg te rusten. Zorg ook voor een zichtbare politie, tussen en onder de mensen.

5.3. Laat de ouderen die met het openbaar vervoer rijden zeker niet in de “kou” staan

We merken dat het kostenefficiënt werken van De Lijn en NMBS vaak ten koste gaat van het aanbod. Dat heeft voor vele ouderen het gevolg dat er geen **basismobiliteit** meer gegarandeerd wordt. We krijgen het gevoel dat we meer moeten betalen voor minder aanbod. **Blijf als gemeente op tafel kloppen om de mobiliteit te garanderen voor iedereen.** Zorg voor een voldoende aanbod in het openbaar vervoer. Denk bij het uittekenen van het aanbod niet enkel aan de commerciële partners, maar heb ook oog voor de meer kwetsbaren. Vlotte verbindingen, ook plaatsen zoals gemeentehuis,

OCMW, gemeenschapscentrum, bibliotheek, sportcentrum, zwembad, woonzorgcentra zijn een noodzaak in de gemeente. **Betrek zeker ook de oudere gebruikers in het plannen van het vervoersaanbod.**

5.4. Van basismobiliteit naar basisbereikbaarheid

De Vlaamse regering wil van het huidige aanbodgericht mobiliteitsbeleid overstappen naar een meer vraaggericht beleid onder de noemer ‘**basisbereikbaarheid**’. Dit principe verschuift de nadruk van de nabijheid en bediening van haltes naar het kunnen bereiken van bestemmingen en gemeenschappelijke voorzieningen zoals winkels, gemeentehuis, cultureel centrum, openbare bibliotheek, sportcentrum, zwembad, sportvereniging, woon- en zorgcentra, kliniek, . . . Dit alles zal een impact hebben op de organisatie van het openbaar vervoer. **Lokale besturen komen aan het stuur van de reorganisatie van het openbaar vervoer te staan.** Daarbij is het van belang dat niet alleen met de verschillende vervoersaanbieders wordt samengezeten, maar dat ook de gebruikers van het openbaar vervoer hier een duidelijke stem in krijgen. Onze seniorenraad verwacht dat ons bestuur, vertegenwoordigd in onze vervoersregioraad, daarbij opteert voor een permanente gebruikersparticipatie in de vervoersregio.

Blijf als gemeente op tafel kloppen om de mobiliteit te garanderen voor iedereen.

Een belangrijk actiepoint is om de toegankelijkheid en bereikbaarheid van de **op- en afstapplaatsen** van het openbaar vervoer te verbeteren, ook voor zij die gebruik maken van hulpmiddelen zoals een rolstoel, rollator,

5.5. Betrek de gebruikers bij het uittekenen van het lokale vervoersaanbod

Vlotte verbindingen naar belangrijke plaatsen, diensten en voorzieningen zijn essentieel om de maatschappelijke participatie en autonomie van ouderen te waarborgen. Zorg dus voor een continue **dialogo met de gebruikers** bij het uittekenen van een vervoersaanbod op maat van alle inwoners. Heb daarbij naast het woonwerk- en schoolverkeer ook oog voor het **maatschappelijke en recreatieve belang van het openbaar vervoer in onze regio.**

6. Zet ouderen aan tot sport en beweging

*Het is afdoende bewezen dat senioren die **in beweging blijven** ook gezonder zijn, betere sociale contacten hebben en zich gelukkiger voelen. Daarom raden wij aan dat de gemeente de mensen zo veel mogelijk zou **stimuleren om te bewegen** a.d.h.v. verschillende initiatieven en activiteiten.*

Sport en bewegingsactiviteiten vervullen een belangrijke rol op vlak van gezondheidsbevordering en ziektepreventie, maar daarnaast zijn er voor ouderen nog vele andere redenen om te bewegen en te sporten. Het is vooral ook een ontspannende en sociale activiteit. Om zoveel mogelijk ouderen te bereiken, schakel je hier naast sportverenigingen dus best ook de sociaal-culturele verenigingen en het lokaal dienstencentrum voor in.

6.1. Actieve levensstijl bevorderen

Als **gemeentebestuur** heb je verschillende hefboomen in handen om een **actieve levensstijl** te bevorderen bij je inwoners. Vanuit een integrale visie over alle beleidsdomeinen heen kunnen inwoners meer aangezet worden om te bewegen en minder stil te zitten (regelmatig de trap nemen, zich te voet of met de fiets verplaatsen, huishoudelijke activiteiten doen, met de kleinkinderen spelen, sport beoefenen, . . .). Laagdrempelige bewegingsbevordering en een persoonlijke aanpak zijn succesfactoren om ook mensen in kwetsbare situaties te bereiken.

OUDEREN IN BEWEGING

6.2. Stimuleer en ondersteun initiatieven rond sport en beweging voor ouderen

Vertrekkend vanuit sociaal contact, gemeenschapsgevoel en lokale noden en behoeften, zetten seniorenportfederaties, sociaal-culturele verenigingen en het lokaal dienstencentrum tal van ouderen aan tot diverse sport- en bewegingsactiviteiten. Zorg dat zij de nodige slagkracht krijgen om die rol verder uit te bouwen. **Vooraf ouderen en mensen in kwetsbare situaties halen vaak de beweegnorm van 30 minuten matige fysieke activiteit niet.** Een integrale visie op beweging met oog voor laagdrempelige, dagdagelijkse vormen van beweging kan bijdragen aan het verhogen van het bewustzijn van inwoners rond de positieve effecten van sport en bewegen op hun gezondheid.

7. Blijf oog hebben voor armoede en kwetsbare inwoners

Hoewel het **armoederisico** onder ouderen niet meer piekt zoals jaren geleden, ligt het nog steeds hoog (14% bij de ouderen, tegenover het algemeen Vlaams gemiddelde van 10%). Niet minder dan 1 op 4 mensen met een inkomen onder de armoedegrens is 65+.

Terwijl de algemene welvaart toeneemt blijven, **ook in onze gemeente, mensen leven in een armoederisico. De kloof met achterblijvers wordt dus steeds groter.** Vooral mensen aan de onderkant staan onder druk. Deze golf van ongelijkheid indammen doe je niet met woorden alleen. Dat kost geld.

Armoedebestrijding vergt een inspanning van de hele samenleving, **ook lokaal.**

7.1. Integratie van het OCMW en de gemeente

De **integratie van het OCMW en de gemeente** zal niet automatisch op alle vlakken en voor iedereen een drempelverlagend effect hebben. Waar voor sommige mensen het wegvallen van het stigma rond het OCMW stimulerend kan werken, dreigt de integratie voor mensen die vertrouwd zijn met het OCMW net opnieuw onzekerheden en barrières te creëren. Het beleid rond armoedebestrijding en sociale inclusie mag niet aan belang inboeten en slechts “een van de vele thema’s” op de agenda van de gemeenteraad worden.

7.2. Zorg voor een betere toeleiding naar rechten en ondersteuning

Ouderen maken vaak onvoldoende gebruik van de **rechten en voorzieningen** waarop ze beroep kunnen doen. De redenen zijn divers: een gebrek aan goede informatie op het juiste moment, complexe persoonlijke situaties, omslachtige toekenningsprocedures, onvoldoende persoonlijke begeleiding, de digitale kloof, praktische barrières, een versnipperd ondersteuningsaanbod, stigma's of negatieve ervaringen uit het verleden waardoor mensen geen hulpvraag stellen. Cruciaal is dat **rechten en tegemoetkomingen van onze gemeente maximaal automatisch toegekend worden.**

Daarnaast moeten hulpverleners binnen het OCMW, het CAW en de diensten maatschappelijk werk van de ziekenfondsen sterker gaan samenwerken. Ze moeten zelf de stap zetten naar mensen in een kwetsbare situatie en hen waar nodig over organisatiegrenzen heen vlot kunnen toe leiden naar de juiste vorm van hulp.

7.3. Maak werk van rechtvaardige gemeentelijke belastingen en heffingen

De impact van **forfaitaire taksen en heffingen** op het gezinsbudget van mensen met een laag inkomen mag niet onderschat worden. Verdeel de lasten naar draagkracht.

8. Voorstellen en suggesties van individuele ouderen in onze gemeente

Het bleek in het algemeen dat het goed wonen is in Bonheiden, dat veel senioren hier niet meer weg willen, maar daarom er zijn wel wat verbeteringen mogelijk.

Het gaat hier om de individuele mening van een aantal senioren. Vaak wordt er gefocust op de eigen omgeving, straat, wijk en zeker op de dorpskern die voor veel senioren het kloppend hart van de gemeente vertegenwoordigt.

Enkele **suggesties** voor de nieuwe ploeg om het dorpsleven voor senioren aangenamer te maken!

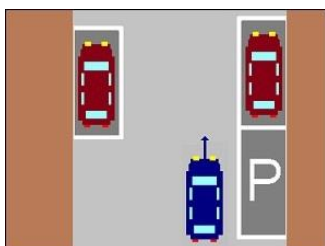
Wonen

- Op de eerste plaats opvang voor ouderen, behoeftigen.
 - Betaalbaar wonen, ook voor mensen met een laag pensioen. Meer sociale woningen zijn absoluut nodig, eventueel in combinatie met huisjes voor senioren.
 - Een rusthuis / flatjes dicht bij de dorpskern zodat niet-dementerende Bonheidenaren in het dorp kunnen blijven en beter contact kunnen houden met familie en vrienden.
 - Een woonzorgcentrum waar iedereen terecht kan en waar we ons kunnen thuis voelen, niet te ver van het centrum.
- Zolang we nog thuis wonen: een seniorenrestaurant zoals in "Den Olm", waar senioren aan voordelige prijs een middagmaal kunnen gebruiken. Thuisbezorging is niet slecht, maar dan zit je toch nog alleen te eten.
- Navraag doen bij de oudere bevolking die kinderloos zijn om bij te leggen voor een thuis voor de ouderen. De gemeente heeft toch geen geld.

Verkeer

- Te veel verkeer door de dorpskern. Alle zijwegen worden afgesloten (ten voordele van enkele bewoners!) zodat men voor elke bestemming dwars door de dorpskern moet.
- Door teveel stilstaand verkeer worden de bewoners van de Rijmenamse steenweg stilaan vergast (dat zijn er behoorlijk wat!). Misschien is het afsluiten van sommige wegen voor vrachtwagens al een tussenoplossing!?
- Meer toezicht om sluikverkeer te controleren en om te zien of voetgangers en fietsers zich wel aan de verkeersregels houden in de dorpskern.
 - Parkeren op het kerkplein: duidelijk aangeven wat blauwe zone is en wat niet.
 - Waarom in de Bruinbeekstraat 30km/u?
 - Zebrapad nodig: Waverse steenweg – Kerkplein.
 - Onveilige oversteekplaats voor de fietsers Kievitlaan-Peter Benoitlaan.
 - Geen fietsstraten, maar FIETSPADEN.
 - Maak nog fietsstraten bij, want er zijn er nog niet genoeg.
 - Wat mag er in een fietsstraat en wat moet er ?
 - Waarom Oude Keerbergsebaan fietsstraat, er staan ook 's avonds auto's op straat, men kan bijna niet meer op je hof.

- In de Schoolstraat zijn er parkeerplaatsen afgetekend ?
 - In de Poverstraat is er GEEN plaats meer voor de bewoners hun auto te plaatsen. Oplossing a.u.b.
 - Een fietspad en een voetpad in de Berentrodedreef. Zeer gevaarlijk voor mama's met kinderwagen, of invalide met een wagentje, kinderen op de rijbaan, enz. . . .
 - Onderhoud van de voetpaden nodig voor gebruikers van rolstoel of rollator.
- Maak de fietspaden veiliger, daar ze op sommige plaatsen overwassen zijn door klimop of ander groen, zodat ze maar 30 cm breed zijn.

- De uitritten van de straten zijn op sommige plaatsen zeer gevaarlijk, daar de hagen van de bewoners op de hoeken van de straat veel te ver en te kort op straat staan, zodat je geen fietser of auto ziet aankomen. Dus doe iets aan die hagen.
- Minder autoverkeer aan de scholen.
- Doe die stomme brug weg in de Bruinbeekstraat.
- Zilverberklaan is voorlopig 's morgens en 's avonds autostrade.
- Hopelijk komen jullie eens kijken in de Zilverberklaan. Hou nu toch eens rekening met gewone mensen en maak geen verschil. Waarom moet de ene mens 3 meter van de baan blijven en andere ½ meter.
- In de Zilverberklaan de auto's beter stilletjes laten rijden. 's Morgens is het erg, men kan gewoon niet zijn hof op en af.
- Enkel richting in de Brugstraat en in Amerstraat en enkel richting parkeren.
- Verkeersborden en straatnamen moeten goed zichtbaar zijn.

Mobiliteit - busverbindingen

- Bus 3 moet zeker terug, van Muizen naar Imelda en Rijmenam.
- De bewoners van de Putse steenweg moeten een goede verbinding hebben naar het dorp.
- De centrale gemeentelijke diensten en belangrijke bestemmingen (kliniek, rusthuizen, De Nekker, de cinema, . . .) moeten bereikbaar zijn met het openbaar vervoer.
- Autobussen terug (in de dag) in de Lange Dreef aan Heidestraat.
- Meer openbaar vervoer over Rijmenam en zo naar Ziekenhuis.
- Meer bussen in onze gemeente, in Rijmenam.
- Meer bussen naar de kliniek, 's morgens en 's avonds.
- Opstapplaatsen ook buiten de hoofdassen.
- Overdekte opstapplaats in het centrum.

Gemeentelijke dienstverlening

- Naast de gemeentelijke website zou er ook een brochure moeten zijn met namen van verantwoordelijken, contactnummers, openingsuren ... zodat de informatie ook voor personen zonder PC gebundeld wordt. (Er is een brochure "Wegwijsgids" beschikbaar in het gemeentehuis.)
- De openingsuren van het gemeentehuis: minstens één volledige dag + zaterdagvoormiddag.
- Loket voor senioren.
- De wijkagent: Bestaat deze functie nog? Wie zijn onze wijkagenten? Waarvoor kunnen we beroep doen op een wijkagent?

- Misbruik van de openbare vuilnisbakjes proberen te voorkomen.
- Gebruikers van de website zijn tevreden (mits duidelijk lettertype!)
- Veel senioren hebben drempelvrees, ze voelen zich in de steek gelaten. Waarom geen introductielessen speciaal voor senioren die de gemeentelijke website willen gebruiken?
- Voor een groep senioren is het aanschaffen van een PC geen prioriteit omdat ze hun leven anders indelen. Alleen om de gemeentelijke website te raadplegen koopt men geen PC + abonnement! Daarom wordt er aangedrongen op papieren info.

Infrastructuur - werken

- Meer zitbanken (ook op het kerkplein)
- Bank aan oud gemeentehuis (aan de bushalte) terug plaatsen.
- Eén openbaar toilet in Bonheiden en één in Rijmenam.
- Licht aan de verbinding tussen oud gemeentehuis en de Schommen (achterkant gemeenteschool).

- Op tijd, en elk jaar op dezelfde plaats, korven zetten om te bladeren op te vangen.
- Een goede zaal voor het Dienstencentrum.
- Als er gewerkt wordt, op tijd verwittigen.
- Oude Boischotsebaan plots werken tussen kruispunt met de Peulisbaan en Harents Kapelleke. De inwoners zijn niet op de hoogte, plots omleiding. Waarom de bewoners van de Peulisbaan niet tijdig op de hoogte gebracht?
- Geef prioriteit aan de inwoners die nog geen riolering hebben (en toch zeer dicht bij de dorpskern wonen!) i.p.v. in sommige straten te beginnen met de aanleg van de 2de generatie rioleringen.

Groen

- Groen is veel meer dan bloembakken neerzetten, de gemeente wordt stilaan gebetonneerd, er blijft nu reeds veel te weinig natuur over. Laat niet al het groen verkavelen a.u.b.

- Teveel bomen gekapt.
- Teveel "privé" – groene wegen.
- Bladkorven op de Rijmenamse steenweg.
- Wegbermen tijdig maaien.
- Bloembakken in de dorpskern maken het parkeren moeilijk.

Ontspanning

- Goed cultuuraanbod

- Meer en nieuwe uitgetekende wandelroutes, van verschillende afstanden, in de groene omgeving (op de website zetten!). Het openmaken van stille wegen, zoals in veel naburige gemeenten, zou een absolute aanrader kunnen betekenen.
- Ergernis over 'speelstraten' die niet gebruikt worden, maak liever een mooie speeltuin aan de Krankhoeve.

- 1 x per maand een seniorencantus organiseren (zang en dans).

Allerlei

- Kom eens langs met de verkiezingen. Dank op voorhand.
- Meer samenwerking over de partijgrenzen heen zodat het welzijn van de gemeente prioriteit krijgt.
- Wij danken het gemeente bestuur voor al de voordelen die de Bonheidense senioren reeds genieten.

Slotwoord

De **seniorenadviesraad** presenteert u, in de aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen van 14 oktober 2018, dit **memorandum** met daarin de wensen, de vragen, de noden en verwachtingen van de senioren van Bonheiden en Rijmenam.

Samen met uw partij kijkt u ongetwijfeld al hoopvol uit naar die verkiezingen. Er is niets mis met te hopen op een goed verkiezingsresultaat, zelf verkozen te zijn en als het even kan, vanaf 2019 mee te besturen in een meerderheidspartij. Vanuit de seniorenraad sturen wij die wensen naar ieder van jullie.

Maar . . . dan begint het pas . . . of neen . . . het begint vroeger, **HET BEGINT NU!**

Als u zich vandaag, op welke manier ook, engageert in die verkiezingen, dan houdt dat in dat u de kiezer belooft om als partij, maar evengoed als individu, de verantwoordelijkheid te willen dragen, zoals de inwoners van onze gemeente dat terecht verwachten.

Stel onze senioren niet teleur, nu niet en ook later niet! Houd rekening met hen!

In onze gemeente groeit het aantal 60-plussers sneller dan in de meeste andere Vlaamse steden en gemeenten. Dat is een realiteit waar je als gemeentebestuur niet om heen kan, dat is een realiteit die positief moet (of zou moeten) benaderd worden.

Men durft wel eens zeggen dat de veroudering van de bevolking een probleem is waar, economisch gezien, moeilijk een antwoord op te vinden is: de pensioenen worden onbetaalbaar en de zorguitgaven swingen de pan uit. Elke vraag kan beantwoord worden, elk probleem kan opgelost worden . . . als men maar de (politieke) moed heeft! En daar wringt vaak het schoentje.

Durf als politicus – beleidsverantwoordelijke, ook op gemeentelijk vlak, eens denken aan de bijdrage die de senioren van vandaag (ook uw ouders, uw grootouders, . . .) hun leven lang hebben geleverd en nog steeds leveren aan het sociaal en economisch leven van elke dag, waarvan de (nog)-niet-senioren van vandaag de vruchten plukken.

Senioren zijn veel meer dan oude mensen met allerlei ongemakken en kwaaltjes. Voor de lokale economie en voor het verenigingsleven zijn zij het ideale cliënteel; hier ligt een markt met toekomst voor onder andere de reiswereld, de horeca, de medische sector, de sportsector, aanbieders van educatieve, culturele en recreatieve diensten. **In termen van omvang en koopkracht vormen senioren een belangrijke consumentengroep.**

En u, dames en heren politici, kan, dankzij een passend beleid, zorgen voor de nodige en noodzakelijke stimuli, met een win – win situatie als resultaat.

Maak van het seniorenbeleid geen karikatuur, neem en meen het ernstig, neem de senioren au sérieux, zij zijn een belangrijk groep, **want weet dat één op de drie kiezers gepensioneerd is.**

Als **seniorenadviesraad** vertegenwoordigen wij al die mensen. En niettegenstaande wij “slechts” een adviesorgaan zijn, durven wij ons nu reeds engageren om, meer dan ooit tevoren, te **dialogeren met het gemeentebestuur**, zodat wij er mee kunnen over waken dat dit memorandum de rode draad is doorheen het lokale seniorenbeleid.

